

Kuvataiteen ja käsityön laajan oppimäärän

Opetussuunnitelma

koulutuksen järjestämislupa:

Pvm 19.10.2000

Dnro 238/430/2000

Kuva- ja käsityötaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelma on laadittu Aimokoulussa kuvataiteen ja käsityön suuntautumisvaihtoehtoista annetun valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, OPH) pohjalta niitä täsmentämään ja täydentämään.

Opetussuunnitelma on hyväksytty 21.11.2018 Hämeenlinnan kaupungin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa.

Aimokoulun opetussuunnitelman sisälllys:

1	Aimokoulun tehtävä	3
1.1	Taiteen perusopetuksen määritelmä	3
1.2	Oppilaaksi hyväksyminen	3
1.3	Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen ja yksilöllistäminen	3
2	Aimokoulu oppimisympäristönä	3
2.1	Aimokoulun arvot	3
2.2	Aimokoulun toimintakulttuuri.....	3
2.3	Oppimiskäsitys.....	4
2.4	Oppimisympäristöt	4
2.5	Työtavat	4
3	Aimokoululaisen opintopolku.....	5
3.1	Varhaisiän taidekasvatus Aimokoulussa.....	5
3.1.1	Vauvojen värikylvyt ja muotoleikki.....	6
3.1.2	Alkuryhmät, opintokokonaisuus 1.....	6
3.2	Kuvataiteen ja käsityön perusopinnot.....	6
3.2.1	Perusryhmät, opintokokonaisuus 2	7
3.2.2	Laajat työpajat, opintokokonaisuus 3.....	7
3.2.3	Vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4	7
3.3	Kuvataiteen ja käsityön syventävät opinnot	7
3.3.1	Syventävät opinnot ja lopputyö, opintokokonaisuus 5	7
3.4	Muu taiteen perusopetusta tukeva toiminta	8
3.5	Opintojen laajuus Aimokoulussa	8
4	Varhaisiän taidekasvatus Aimokoulussa.....	8
4.1	Alkuryhmät, opintokokonaisuus 1.....	8
4.2	Muu varhaisiän taidekasvatus	9
4.2.1	Vauvojen värikylvyt	9
4.2.2	Muotoleikki.....	10
5	Kuvataiteen perusopintojen tavoitteet ja sisällöt	10
5.1	Kuvataiteen yleiset tavoitteet	10
5.2	Kuvataiteen perusopinnot.....	10
5.2.1	Kuvataiteen perusryhmät, opintokokonaisuus 2	11
5.2.2	Kuvataiteen laajat työpajat, opintokokonaisuus 3	12
5.2.3	Kuvataiteen perusopetuksen vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4	12
6	Käsityön perusopintojen tavoitteet ja sisällöt.....	13
6.1	Käsityön yleiset tavoitteet.....	13
6.2	Käsityön perusopinnot.....	14
6.2.1	Käsityön perusryhmät, opintokokonaisuus 2	14
6.2.2	Käsityön laajat työpajat, opintokokonaisuus 3.....	15
6.2.3	Käsityön vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4	15
7	Syventävät opinnot Aimokoulussa	16
7.1	Kuvataiteen ja käsityön syventävät opinnot, opintokokonaisuus 5	16
7.2	Lopputyö.....	17
8	Arviointi	17
8.1	Arviointi Aimokoulussa.....	18
8.2	Arvioinnin kriteerit ja kohteet kuvataiteessa	18
8.3	Arvioinnin kriteerit ja kohteet käsityössä	19

1 Aimokoulun tehtävä

1.1 Taiteen perusopetuksen määritelmä

Taiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. **Visuaalisten taiteiden koulu Aimo** antaa taiteen perusopetusta kuvataiteen ja käsityön sisältöalueilla Hämeenlinnan seudun lapsille ja nuorille. Taiteen perusopetus on ammattitaiteilijoiden ja taiteenalojen opettajien ohjaamaa vapaaehtoista harrastustoimintaa, joka tukee ja täydentää varhaiskasvatuksen ja koululaitoksen taideopetusta. Opetus tukee pitkäjänteistä taiteen opiskelua ja edistää elinikäistä taiteen harrastamista sekä antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaan luovaa ajattelua ja itseilmaisun taitoja sekä tukee oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

1.2 Oppilaaksi hyväksyminen

Aimokoulun oppilaspaikkaa voi hakea jokainen tavoitteellisesta ja pitkäkestoisesta taiteen harrastamisesta kiinnostunut hämeenlinnalainen lapsi tai nuori. Käsityö-, media- ja kuvataiteen opintoihin voi hakeutua Aimokoulun opintopolun eri vaiheissa, varhaisiän taidekasvatuksesta perusopintoihin. Syventävät opinnot on tarkoitettu yli kuusitoistavuotiaille taiteen perusopetuksen perusopintoihin osallistuneille. Oppilaaksi otetaan pääsääntöisesti keväällä ilmoittautumisjärjestyksessä ilman tasokokeita. Vapautuvia oppilaspaikkoja voidaan täyttää kesken lukuvuoden. Saatua oppilaspaikkaa ei haeta vuosittain uudestaan, mutta jo oppilaaksi otettu on kuitenkin velvollinen ilmoittamaan jatkamisestaan tai opintojensa keskeyttämisestä lukuvuosittain.

1.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen ja yksilöllistäminen

Visuaalisten taiteiden eri suuntautumisvaihtoehtojen opinnot voidaan lukea hyväksi taiteen perusopetuksen opintopolulla. Oppilaan muussa taideoppilaitoksessa tai muuten hankittu taiteenalakohtainen osaaminen voidaan tunnustaa osaksi opintoja erityisen näytön perusteella. Opintosuunnitelmassa voidaan huomioida oppilaan yksilölliset tarpeet esimerkiksi vamman tai muun opintojen suorittamista haittaavan rajoitteen vuoksi.

2 Aimokoulu oppimisympäristönä

2.1 Aimokoulun arvot

Taiteen perusopetuksen yhteinen arvopohja perustuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle.

Tulevaisuudessa tarvitaan yhä vahvemmin kykyä asettua toisen ihmisen asemaan, jotta voimme kohdata rakentavasti maailmassa vallitsevan kulttuurisen moninaisuuden. Suvaitsevaisuus, empatia, toisen huomioiminen ja kuunteleminen ovat arvoperustaisia toimintatapoja, joita haluamme vaalia Aimokoulussa. Avoin yhteisöllisyys toivottaa erilaiset oppijat tervetulleiksi taiteen perusopetuksen piiriin. Aimokoulu haluaa kehittyä aktiivisena, vastuullisena ja eettisenä toimijana yhteiskunnassa ja tukea oppilaiden kasvua arvostelukykyisiksi, ajatteleviksi ja ympäristöstään välittäviksi yhteisön jäseniksi. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

2.2 Aimokoulun toimintakulttuuri

Aimokoulun toimintakulttuurin tarkoitus on edistää oppimista ja kestävästä hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla. Laadukas taiteen perusopetus perustuu aitoon kohtaamiseen, avoimeen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen niin opetustilanteissa kuin koulun toiminnan yhteisessä

suunnittelussakin. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisen kautta. Aimokoulun toimintakulttuuri kannustaa ajatusten, ideoiden, kykyjen, taitojen, yhteisen ajan ja tilan jakamiseen. Opetusjärjestelyissä suositaan yhteisopettajuutta ja pedagogiikkaa kehittävää dialogia. Aimokoulussa toteutetaan jaetun johtamisen periaatetta ja koulun kehittämiseen pyritään osallistamaan koko henkilökunta ja oppilaat perheineen. Toiminnan lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta rennossa ja suvaitsevaisessa ilmapiirissä. Aimokoulun toimintakulttuuri on muuttuvaa ja kehittyvää. Toimintakulttuurin ytimessä on myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta.

2.3 Oppimiskäsitys

Aimokoulussa oppiminen on aktiivista toimintaa.

Maaailmaa havainnoidaan moniaistisesti, kuunnellaan, katsellaan ja tunnustellaan. Kehollisuus on oppimisen kannalta olennaista; maalin, saven, metallin, villan, puun ja monien muiden materiaalien käsittelyssä ja prosessoinnissa syntyy ymmärrys niiden ominaisuuksista ja käyttäytymisestä. Erilaiset digitaaliset laitteet, kamerat ja tietokoneet ohjelmineen, työkalut, puukot, kirveet, sahat, neulat, kangaspuut, erilaiset koneet ja välineet opitaan hallitsemaan vain niitä käyttämällä. Taide syntyy ajatuksista, ideoista ja konkreettisen kokeilun kautta itse tekemällä. Taiteen tekemisessä keskeistä on halu saavuttaa asetettu tavoite. Opettajan rooli on innostaa ja kannustaa, ehdottaa suuntia ja motivoida. Ryhmässä toimiminen, ideoiden jakaminen ja tutkiva utelias asenne tekemiseen on Aimokoulun toiminnassa keskeistä. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Epäonnistumisen kautta suunnan korjaaminen kuuluu taiteellisiin prosesseihin ja Aimokoulussa se nähdään mahdollisuutena oivaltaa ja oppia uutta. Taiteellisessa oppimisprosessissa tunteet ovat jatkuvasti läsnä ja muuttavat ajattelua.

Keskeistä : kehollisuus, tekemällä oppiminen, aktiivinen oppija, oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa, keskeneräisyyden hyväksyminen

2.4 Oppimisympäristöt

"Hyvä opiskeluympäristö on rauhallinen ja rento. Siellä on erilaisia virikkeitä. Ilmapiiri on sellainen, että voi sanoa oman mielipiteensä."

Viisitoistavuotias kuvataidekoululainen on kiteyttänyt hienosti kokemuksen hyvästä oppimisympäristöstä. Aimokoulussa opiskelu tapahtuu fyysisessä tilassa ja paikassa, joka on taideopetukseen soveltuva, tarkoituksenmukainen ja turvallinen, mutta samalla innostava ja inspiroiva. Aimokoulussa on visuaalisia virikkeitä ja pyrkimys esteettisyyteen ja ekologisuuteen. Fyysinen oppimisympäristömme ulottuu ulos opetustilasta lähiympäristöön, luontoon, museoihin, gallerioihin ja muihin kulloistenkin sisältöjen kannalta merkityksellisiin paikkoihin. Rakukeramiikkaa ja primitiivisiä keramiikanpoltoja varten tarvitaan pihamaata, veden liikkeen havainnointia varten on mielekästä toimia rannalla. Nykyaide kommunikoi vahvasti ympäristön kanssa, niinpä lasten- ja nuorten taidetta ja kulttuuria tukeva avoin kaupunkiyhteisö on edellytys laadukkaalle taidekasvatukselle. Digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimme vuorovaikutuksessa luoden sisältöjä, sekä jakaen että havainnoiden vertaisryhmien ja muiden tuottamia mediasisältöjä. Taideteosten syntyminen ja rakentuminen on usein pitkä prosessi, joka edellyttää tilaa keskeneräisille teoksille ja aikaa pohdinnoille.

Aimokoulu on sosiaalisena ympäristönä avoin ja suvaitseva yhteisö, jossa on mahdollisuus kokea osallisuutta oman psyykkisen ja fyysisen tilan säilyttäen. Aimokoulun ilmapiiri on elämän ja taiteen ilmiöiden ihmettelyyn ja tutkimiseen kannustava ja oppijaa rohkaiseva.

2.5 Työtavat

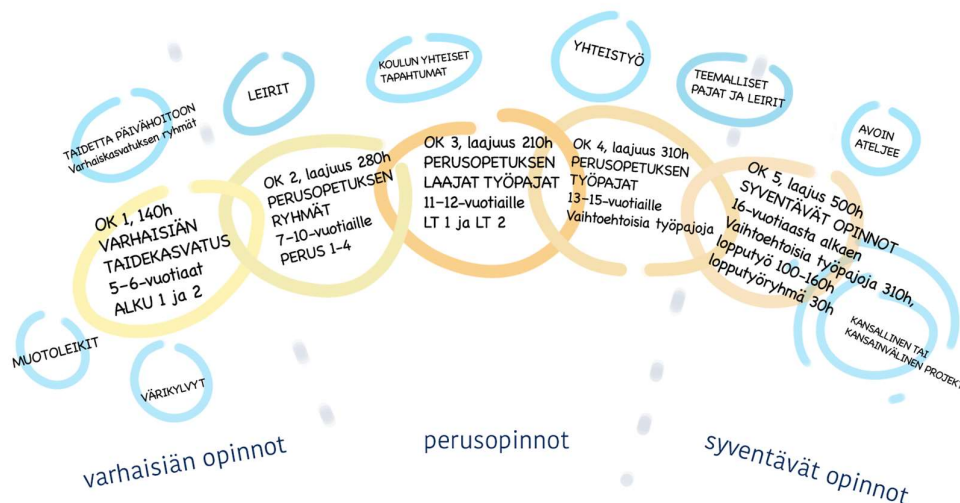
Aimokoulun taideopetus tapahtuu ryhmässä, jonka työtavat määrittävät opetuksen sisältöjen, tavoitteiden ja oppilaan iän ja kehitysvaiheen mukaan. Materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja

käytetään monipuolisesti oppilaan taitoja syventäen. Varhaisiän opinnoissa korostuu leikinomaisuus ja kehollisuus. Perusopinnoissa taidesuhdetta ja taitoja rakennetaan havainnoiden, teknisiä taitoja ja omaa ilmaisua vahvistaen. Ikävuosien ja kokemusten karttuessa edetään kohti pitkäjänteisempää ja tavoitteellisempaa työskentelyä, esimerkiksi teemallisen työskentelyn tai ryhmätöiden kautta. Syventävissä opinnoissa korostuu oppilaan aktiivinen rooli tavoitteiden ja työtapojen valinnoissa. Oppilas toimii itsenäisesti vuorovaikutuksessa Aimokoulun tarjoaman ammatillisen yhteisön ja vertaisryhmien kanssa.

Työtavoissa kannustetaan Aimokoulun hengen mukaisesti vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen ja toisilta oppimiseen. Työtavat valitaan niin, että oppilaan keskittymiskyky, pitkäjänteisyys, herkkyyden, eläytymiskyky, oma-aloitteisuus, vastuullisuus, itseluottamus ja sosiaaliset taidot vahvistuvat. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta rohkaistaan omien tavoitteiden asettamiseen sekä oman oppimisen tarkasteluun ja arviointiin. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omia ja muiden oppimisprosesseja ja oppimistuloksia. Ryhmän tuotoksien ja teosten tasapuolinen, rakentava ja positiivinen tarkastelu on keskeinen työtapo. Käsityön ja kuvataiteen visuaalisen kielen ja ilmaisun taitojen oppimisessa keskeistä on ympäristön havainnointi, itse tekeminen ja luova ongelmanratkaisu. Työtavoilla pyritään tukemaan kokeilevaa ja tutkivaa asennetta oppimisessa. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia ja kansainvälisiä verkostoja sekä erilaisia oppimisympäristöjä.

Keskeistä: oppilaslähtöisyys, vuorovaikutus, monipuoliset oppimisympäristöt, tutkiva asenne, kokeilu, itse tekeminen, leikinomaisuus

3 Aimokoululaisen opintopolku

3.1 Varhaisiän taidekasvatus Aimokoulussa

Varhaisiän opinnoissa kuvataiteen ja käsityötaiteen sisältöjä ei eritellä, vaan niitä toteutetaan yhtenä kokonaisuutena, joka suunnitellaan yhdessä eri opettajien ammattitaitoa ja erityisosaamista hyödyntäen. Opetus on kuvataiteen ja käsityön tavoitteiden mukaista, jotka nähdään yhteneväisinä ja hyvin samansisältöisinä. Oppilas ei vielä valitse eri taiteenalojen väliltä. Aimokoulun varhaisiän taidekasvatus on suunnattu alle kouluikäisille lapsille. Alkuryhmien opintokokonaisuuden lisäksi Aimokoulu tarjoaa koko perhettä osallistavia pikkuväen ja vanhempien yhteisiä taidekokemuksia Vauvojen värikylpy ja Muotoleikki ryhmässä. Varhaisiän taidekasvatuksessa korostuu kehollisuus, leikki ja moniaistinen maailman ihmettely taiteiden välisiä työskentelytapoja hyödyntäen.

3.1.1 Vauvojen värikylvyt ja muotoleikki

Vauvojen värikylpy ja Muotoleikki -ryhmien tavoitteena on luoda yhteinen hetki vauvan ja vanhemman, tai lapsen ja tutun aikuisen välillä. Yhteisessä hetkessä oleellista on läsnäolo ja vuorovaikutus värien, muotojen, materiaalien, valojen, äänien, tuoksujen ja erilaisten ympäristöjen äärellä. Vauvojen värikylpy ja Muotoleikki ohjaavat lasta hahmottamaan oman kehonsa rajoja, sekä virittäytymään aistikokemuksille, jotka jättävät elämyksiä ja positiivisia tunnekokemuksia lapselle.

Sosiaalinen vuorovaikutus koko ryhmän kanssa on tärkeää ja tarjoaa varhaista tukea pienten lasten vanhemmille. Toiminnassa toteutetaan kasvatuskumppanuuden periaatetta, jossa lapsen vanhemman ja ammattilaisen välillä pyritään tasavertaiseen kohtaamiseen ja vuoropuheluun lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi. Vanhempi-lapsi -ryhmissä dialogi ja osallisuuden kokemus on keskeistä.

Muotoleikki on ympäröivän maailman ja sen ilmiöiden tutkimista leikin avulla. Luonnontieteelliset kokeilut esimerkiksi valon, varjon, värin tai liikkeen olemuksesta herättävät lapsen uteliaisuuden ja innostavat lapsia kokeilemaan, olemaan itse tekijä. Ilmiöiden tutkimisen, taiteen ja muotoilun prosessien harjoittelussa perehdytään mm. ideointitapoihin, suunnitteluun, luonnosteluun ja kolmiulotteiseen hahmottamiseen ja rakenteluun. Lähiympäristöön, luontoon ja kulttuuriin tutustutaan mm. näyttelyissä, gallerioissa, museoissa, kirjastossa, teatterissa, puistoissa, sekä arkkitehtuuri- tai muilla teemakävelyillä.

3.1.2 Alkuryhmät, opintokokonaisuus 1

Alkuryhmissä annetaan taiteenperusopetusta käsityö-, kuva- ja mediataiteen sisältöjä yhdistellen 5- ja 6 -vuotiaille lapsille. Opintokokonaisuus on kahden lukuvuoden mittainen ja toiminta tapahtuu ryhmissä ilman oman vanhemman läsnäoloa, toisin kuin esimerkiksi Muotoleikki-ryhmissä.

Varhaisiän taidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja elämyksellisesti kokien. Toiminta on teemallista ja lapsilähtöistä. Lasta rohkaistaan ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta.

3.2 Kuvataiteen ja käsityön perusopinnot

Kuvataiteen ja käsityön perusopinnot muodostuvat kolmesta opintokokonaisuudesta.

Perusryhmät on tarkoitettu 7-10 -vuotiaille koululaisille. Opintokokonaisuudessa opiskellaan ja harjoitellaan eri taiteenalojen ilmaisuvälineiden perusteita. **Laajoissa työpajoissa** opiskelevat 11-12 -vuotiaat Aiomokoulun oppilaat. Tässä opintokokonaisuudessa toteutetaan yhteisopettajuuden periaatetta ja harjoitellaan pitkäjänteisempää projektiluontoista työskentelyä. Kaksi lukuvuotta kestävä laajojen työpajojen opintokokonaisuus valmistaa oppilasta siirtymään vaihtoehtoisten työpajojen opintokokonaisuuteen ja valitsemaan itseään kiinnostavan suuntautumisvaihtoehdon. Aiomokoulun **vaihtoehtoisissa työpajoissa** keskitytään pidemmäksi aikaa, esimerkiksi lukuvuoden ajan, taiteenaloiksi opintoihin, kuten keramiikkaan, kuvanveistoon, vaatesuunnitteluun, tuotemuotoiluun, valokuvaukseen, taidegrafiikkaan, piirustukseen, maalaukseen, elokuvailmaisuuksiin, mediataiteeseen, nykytaiteeseen tai arkkitehtuuriin. Perusopintojen vaihtoehtoiset työpajat on tarkoitettu 13-15 -vuotiaille. Perusopintojen jälkeen opintopolku johtaa syventäviin opintoihin.

3.2.1 Perusryhmät, opintokokonaisuus 2

Kuvataide

Aimokoulun kuvataiteen perusryhmissä, ikävuosina 7-10, hankitaan neljän vuoden ajan perustietoja ja -taitoja kuvalliselle ilmaisulle. Opetuksen tarkoitus on kannustaa ja rohkaista oppilasta muodostamaan aktiivinen toimijuus Aimokoulussa ja herättää kiinnostus erilaisiin visuaalisiin kulttuureihin. Perusryhmien opintokokonaisuudessa toimitaan vuorovaikutuksessa muiden taiteenalojen kanssa.

Käsityö

Perusopinnot voidaan toteuttaa kuten varhaisiän opinnot, niin että käsityön ja kuvataiteen ja sisältöjä ei erotella tai valita. Tällöin kaikkien taiteenalojen tavoitteiden ja sisältöjen toteutuminen varmistetaan opettajien yhteissuunnittelulla ja moniammatillisella yhteistyöllä. Käsityön ryhmiä voidaan perustaa kaikissa perusopintojen vaiheissa, jos kiinnostuneita oppilaita on riittävästi. Käsityöpainotteisessa ryhmässä opiskellaan käsityön tavoitteiden mukaisesti käsityön ja muotoilun sisältöjä painottaen, mutta myös kuvataiteen sisältöjä hyödyntäen.

3.2.2 Laajat työpajat, opintokokonaisuus 3

Aimokoulun perusopintojen laajat työpajat 1 ja 2 on tarkoitettu 11-12 -vuotiaille oppilaille. Käsityölle ja kuvataiteelle muodostetaan omat ryhmät, joissa toteutuu taiteenalakohtainen painotus. Tässä opintokokonaisuudessa toteutetaan yhteisopettajuuden periaatetta ja harjoitellaan pitkäjänteisempää projektiluontoista työskentelyä. Kaksi lukuvuotta kestävä laajojen työpajojen opintokokonaisuus valmistaa oppilasta valitsemaan vaihtoehtoisten työpajojen opintokokonaisuudesta itseään kiinnostavan taiteenalan.

3.2.3 Vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4

Aimokoulun perusopintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa keskitytään pidemmäksi aikaa taiteenalakohtaisiin opintoihin, kuten keramiikkaan, kuvanveistoon, vaatesuunnitteluun, tuotemuotoiluun, valokuvaukseen, taidegrafiikkaan, piirustukseen, maalaukseen, elokuvailmaisuun, mediataiteeseen, nykytaiteeseen tai arkkitehtuuriin. Vaihtoehtoiset työpajat ohjaavat oppilasta löytämään itselleen mieluisimman ilmaisuvälineen. Vaihtoehtoiset työpajat on tarkoitettu 13-15 -vuotiaille.

3.3 Kuvataiteen ja käsityön syventävät opinnot

Kuvataiteen ja käsityön syventävät opinnot on tarkoitettu yli kuusitoistavuotiaille. Opetuksen muotona on avoin ateljee ja syventävien opintojen työpajat, jossa oppilas tekee lopputyön. Opintoja voi jatkaa aikuisikään saakka, jolloin oppilas lopputyön tehtyään päättää opintonsa.

3.3.1 Syventävät opinnot ja lopputyö, opintokokonaisuus 5

Opiskelu syventävien opintojen työpajoissa ja avoimessa ateljeessa on omaehtoista ja aiempaa itsenäisempää syventymistä oppilaan omien tavoitteiden ja mielenkiinnon mukaisesti valittuihin sisältöihin ja ilmaisukeinoihin. Syventävissä opinnoissa vertaisryhmä muodostaa verkoston, jossa voi jakaa ajatuksia ja tarvittaessa hyödyntää useamman opettajan osaamista ryhmän mentorina ja teknisenä apuna.

Syventävien opintojen aikana oppilas tekee itsenäisesti omaa taiteellista ilmaisutapaansa ja taitojaan hyödyntäen lopputyön valitsemastaan temasta ja näkökulmasta. Lopputyö sisältää taiteellisen teoksen, dokumentaation ja kirjallisen osuuden, jossa tekijä arvioi omaa työtään.

3.4 Muu taiteen perusopetusta tukeva toiminta

Opetustuntien puitteissa tapahtuvan toiminnan lisäksi Aimokoulu pyrkii ylläpitämään aktiivista roolia taiteen perusopetusta tukevassa muussa toiminnassa. Aimokoulu järjestää kursseja, leirejä, leirikouluja ja osallistuu kansainvälisiin ja kansallisiin taiteenperusopetuksen kehittämishankkeisiin, näyttelyihin ja tapahtumiin.

Tsaarinpoppelit -leiri järjestetään vuosittain yhteistyössä Hämeen Linnan kanssa. Leirin kuvataide-, käsityö- ja historiasisältöjä tarjotaan kaikille toiminnasta kiinnostuneille kouluikäisille lapsille. Elämyksellinen Tsaarinpoppelit -leiri tukee kädentaitojen harjaantumisen ja taidesuhteen muodostumisen lisäksi lasten paikallishistorian tuntemusta taiteen keinoin.

Aimokoulun oppilaita kannustetaan osallistumaan leirikouluihin ja työpajoihin sekä kotimaassa että ulkomailla. Leirikoulutoiminnassa keskeistä on projektiluontoinen työskentely erilaisissa ryhmissä, ympäristöissä ja yhteisöissä.

Kansainvälinen ja kansallinen yhteistyö eri taideinstituutioiden ja -koulujen kanssa laajentaa oppilaiden käsitystä taiteen perusopetuksen kentästä ja toiminnan muodoista. Vertaisryhmissä toimiminen vahvistaa oppilaan aktiivista toimijuutta ja rohkeutta tuoda esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä.

3.5 Opintojen laajuus Aimokoulussa

Varhaisiän taidekasvatus, 140 tuntia

Alkuryhmät, opintokokonaisuus 1, 140 tuntia

Muu varhaisiän taidekasvatus

Vauvojen värikylvyt

Muotoleikki

Käsityön ja kuvataiteen perusopinnot 800 tuntia

Perusryhmät 1-4, opintokokonaisuus 2, 280 tuntia

Laajat työpajat, opintokokonaisuus 3, 210 tuntia

Perusopetuksen vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4, 310 tuntia

Käsityön ja kuvataiteen syventävät opinnot, 500 tuntia

Syventävien opintojen vaihtoehtoiset työpajat, 310 tuntia

Avoim ateljee, 0-60 tuntia

Lopputyö, 100-160 tuntia

Lopputyöryhmä, 30 tuntia

4 Varhaisiän taidekasvatus Aimokoulussa

4.1 Alkuryhmät, opintokokonaisuus 1

Oppiminen lähtee maailman ihmettelystä ja ilmiöiden tutkimisesta turvallisesti, yhdessä, mielikuvitusta rikastavassa ympäristössä.

- itseilmaisu ja leikki
- visuaaliset peruselementit tutuiksi
- vuorovaikutustaidot

Alkuryhmissä (5-6 -vuotiaat) tavoitteena on tutustua lapsen maailmaan kuuluviin ja lasta kiinnostaviin aiheisiin havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Opinnoissa tutustutaan käsityön ja kuvailmaisun materiaaleihin ja välineisiin, harjoitellaan käden motoriikkaa, käden ja silmän koordinaatiota itse tekemällä ja kokeilemalla. Alkuryhmissä tutkitaan visuaalisia peruselementtejä: muotoa, tekstuuria, rakennetta, tilaa, liikettä, rytmiä, väriä ja valoa.

Aimokoulun varhaisiän opinnoissa eri taiteenalojen sisällöt nivoutuvat yhteen. Käsityö toteutuu käsityöteoksina ja -tuotteina tai teoksen osina, joita kuvallisin tai mediataiteen keinoin ideoidaan ja suunnitellaan sekä täydennetään, jatketaan tai dokumentoidaan. Kuvataiteen ilmaisukeinojen

rinnalla käsityön tekniikoita ja välineitä käytetään tukemaan lapsen motoristen taitojen kehittymistä ja ilmaisuvälineiden monipuolisuutta. Työskentelyn taiteidenvälisyys ja avoin taiteenaloja erottelematon ajattelu nähdään lapselle luontaisena. Työskentelyn aiheet ja ideat syntyvät vuorovaikutuksessa lasten kanssa, prosessit etevät lapsen omassa tahdissa ja suuntautuvat lasten kiinnostuksen mukaisesti. Työskentelyn aiheita ammennetaan lasten omasta kokemusmaailmasta liittyen esimerkiksi omaan itseen, kotiin, lähiympäristöön, luontoon ja leikkeihin, joihin aikuinen tuo näkökulmia kulttuurin, taiteen ja tieteen maailmoista.

Työskentelyn tärkeä elementti on leikki, prosessi voi lähteä leikistä, edetä leikin kautta ja työn tulos voi jatkossa toimia osana leikkiä. Myös eri aistein havainnointi, tutkiminen ja yhdessä ihmettely johdattavat prosessimaiseen työskentelyyn. Lapsi kokee maailman kokonaisvaltaisesti, jolloin leikki, tutkiminen, taitojen oppiminen ja oma ilmaisu liittyvät saumattomasti yhteen. Opintoihin kuuluvat myös vuosittaiset retket lähiympäristöön, näyttelyihin tai museoihin, joissa taide, rakennettu ympäristö, paikallishistoria, kulttuuriperintö tai luonto tarjoavat kiinnostavia lähtökohtia toiminnan sisällöille alkuryhmissä.

Aimokoulussa on monenlaisia oppijoita ja erilaisia tapoja oppia. Oppimisprosessi tapahtuu ainutlaatuisessa suhteessa toisten lasten, aikuisten ja ympäristön kanssa. Opettajan tehtävänä ei ole vain opettaa mekaanista tietoa, vaan kulkea lasta tukien taiteen, leikin, tutkimisen ja havainnoimisen avulla kohti lapsen omaa ajattelua ja kysymyksiä. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä sekä omasta että muiden töistä keskustelemista. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan ajattelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Opetus ohjaa lasta havainnoimaan omien taitojensa kehittymistä sekä tuntemaan iloa siitä, ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Alkuopetuksen pienemmällä ryhmäkoolla (max 10 lasta) pyritään varmistamaan lasten yksilöllinen huomioiminen opintopolun alussa.

Aimokoulu toimii yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelma perustuu Satakieli-pedagogiikkaan. Satakieliteesien* toteutumista tuetaan visuaalisten taiteiden alueella esimerkiksi kiertävän taidepedagogin eli ateljeristan työpanoksella.

<http://www.hameenlinna.fi/pages/410707/teesit%20satakieli.pdf>

Keskeistä: tutkiminen, leikki, yhdessä oppiminen, mielikuvitus, taiteidenvälisyys

4.2 Muu varhaisiän taidekasvatus

4.2.1 Vauvojen värikylyt

Vauvojen värikylyssä virittäydytään aistikokemusten äärelle oman vanhemman kanssa.

Vauvojen värikylyryhmien (0-2 -vuotiaat) tavoitteena on luoda yhteinen hetki vauvan ja vanhemman välillä. Yhteisessä hetkessä oleellista on läsnäolo ja vuorovaikutus värien, muotojen, materiaalien, valojen, äänien, tuoksujen ja erilaisten ympäristöjen äärellä. Värikylyryhmissä kiinnitetään erityistä huomiota materiaalien ja ympäristön turvallisuuteen. Vauvojen värikyly -toiminta on teemallisesti rakentuvaa. Teemojen lähtökohta voi olla esimerkiksi runo, satu, kulttuurihistoria, taidehistoria, eläinmaailma, luonto. Vauvojen värikyly ohjaa lasta hahmottamaan oman kehonsa rajoja sekä virittäytymään aistikokemuksille, jotka jättävät elämyksiä ja positiivisia tunnekokemuksia lapselle.

Sosiaalinen vuorovaikutus koko ryhmän kanssa on tärkeää ja tarjoaa varhaista tukea pienten lasten vanhemmille. Toiminnassa toteutetaan kasvatuskumppanuuden periaatetta, jossa lapsen vanhemman ja ammattilaisen välillä pyritään tasavertaiseen kohtaamiseen ja vuoropuheluun lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi. Vanhempi-lapsi ryhmissä dialogi ja osallisuuden kokemus on keskeistä.

Keskeistä: aistikokemukset, teemallisuus, kontrastit, kehollisuus, vuorovaikutus

4.2.2 Muotoleikki

Muotoleikissä opitaan leikin avulla vuorovaikutuksessa oman aikuisen ja ryhmän kanssa.

Muotoleikki (2-4 -vuotiaat) on ympäröivän maailman ja sen ilmiöiden tutkimista leikin avulla. Luonnontieteelliset kokeilut esimerkiksi valon, varjon, värin tai liikkeen olemuksesta herättävät lapsen uteliaisuuden ja innostavat lapsia kokeilemaan, olemaan itse tekijä. Ilmiöiden tutkimisen, taiteen ja muotoilun prosessien harjoittelussa perehdytään mm. ideointitapoihin, suunnitteluun, luonnosteluun ja kolmiulotteiseen hahmottamiseen ja rakenteluun. Toiminta pyrkii vahvistamaan lapsen kyvykkyyden kokemusta ja oman työn arvostamista. Lähiympäristöön, luontoon ja kulttuuriin tutustutaan mm. näyttelyissä, gallerioissa, museoissa, kirjastossa, teatterissa, puistoissa sekä arkkitehtuuri- tai muilla teemakävelyillä.

Lapsi-aikuinen -ryhmässä lähestytään taiteen maailmaa yhdessä ihmetellen, tehden ja koken. Lapselle ryhmä tarjoaa turvallisen ja säännöllisen hetken harjoitella itseilmaisua ja sosiaalisia taitoja oman aikuisen tuella. Muotoleikki ohjaa lasta hahmottamaan oman kehonsa rajoja sekä virittäytymään aistikokemuksille, jotka jättävät elämyksiä ja positiivisia tunnekokemuksia lapselle.

Sosiaalinen vuorovaikutus koko ryhmän kanssa on tärkeää ja tarjoaa varhaista tukea pienten lasten vanhemmille. Toiminnassa toteutetaan kasvatuskumppanuuden periaatetta, jossa lapsen vanhemman ja ammattilaisen välillä pyritään tasavertaiseen kohtaamiseen ja vuoropuheluun lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi. Vanhempi-lapsi ryhmissä dialogi ja osallisuuden kokemus on keskeistä.

Keskeistä: leikki oppimisen välineenä, taiteen ja muotoilun maailmaan tutustuminen, ilmiökeskeisyys, oman työn arvostaminen, ilmaisuvälineisiin ja tekniikoihin tutustuminen

5 Kuvataiteen perusopintojen tavoitteet ja sisällöt

5.1 Kuvataiteen yleiset tavoitteet

Kuvataiteen opintojen tavoite on edesauttaa taidesuhteen syntymistä, kehittää visuaalista lukutaitoa ja rohkaista osallistumaan ja vaikuttamaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä.

Kuvataiteen opintojen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle. Opinnoissa tarkastellaan jatkuvasti muuntuva visuaalista kulttuuria, kuvataidetta ja oppilaiden omia kuvallisia kulttuureja. Kuvataiteen opinnoissa tarkastellaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä innostetaan niiden soveltamiseen opinnoissa. Taiteen toimintatapoja käytetään vuorovaikutuksen, yhteistyön, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä.

5.2 Kuvataiteen perusopinnot

Kuvataiteen perusopinnoissa tutustutaan kuvataiteen ilmaisukeinoihin. Käytössä on koko visuaalisten taiteiden paletti graafisista ilmaisukeinoista maalaukseen, kolmiulotteiseen ja tilalliseen ilmaisuun, kuten kuvanveistoon, keramiikkaan ja arkkitehtuuriin, muotoilun, käsityön ja mediataiteen sisältöjä unohtamatta. Kuvataiteen perusopintojen tarkoitus on luoda pohja itsenäisempään taiteelliseen työskentelyyn pohjautuville syventäville opinnoille.

5.2.1 Kuvataiteen perusryhmät, opintokokonaisuus 2

Aimokoulun kuvataiteen perusryhmissä toiminnan tavoite on tukea lapsen kuvallisen ilmaisun kehittymistä ja taitoja kannustavassa ja innostavassa ilmapiirissä, jotta oppilaan oma taidesuhde ja kiinnostus kuvakulttuureihin muodostuu ja kehittyy aktiiviseksi toimijuudeksi.

- kuvataiteen ilmaisukeinot ja taiteellinen prosessi
- kuvan, median ja ympäristön visuaalinen kieli
- vaikuttaminen ja ryhmässä toimiminen

Kuvataiteen perusryhmissä (7-10 -vuotiaat) toiminnan tarkoitus on luoda perustaa oppilaan oman taidesuhteen kehittymiselle. Opintokokonaisuudessa oppilas harjoittelee kuvataiteen ilmaisukeinoja ja visuaalisten ympäristöjen ja taiteen tulkittamista. Kuvataiteen ilmaisukeinoja harjoitellaan perehtymällä anatomiaan, värioppiin, tutkimalla sommittelua, rytmiä, valoa, varjoa, ja kuvan dynamiikan rakentumista kuvallisia elementtejä muuntelemalla. Tilallista hahmottamista harjoitellaan havainnoimalla monipuolisesti ympäristöä piirtäen, maalaten, valokuvaten, rakentaen, muovailen, sekä perspektiivin ja kolmiulotteisen kuvaamisen lainalaisuuksia harjoitellen. Kuvallisen ilmaisun välineisiin ja materiaaleihin tutustutaan kokeilemalla mm. erilaisia graafisia välineitä ja painotekniikoita, maalausmateriaaleja, muovailu-, rakentelu- ja veistomateriaaleja sekä tekstiili- ja kierrätysmateriaaleja. Tarinankerrontaa harjoitellaan sarjakuvan ja animaatioiden avulla, sekä eri medioiden kuvia ja teoksia tutkimalla ja tulkittamalla. Perusryhmissä harjoitellaan taiteellisia prosesseja suunnittelusta ja ideoinnista tavoitteiden asettamisen kautta toteutukseen. Ryhmässä toimiminen ja toisilta oppiminen on keskeinen työtapana. Aimokoulun perusryhmissä oppilasta rohkaistaan tutkimaan samanaikaisesti koulussa tapahtuvaa taidetoimintaa ja osallistumaan spontaaniin dialogiin taiteesta ja siihen liittyvistä ilmiöistä. Oppilasta rohkaistaan perustelemaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä. Kuvan merkitysten rakentumista ja kuvallista ajattelua harjoitellaan yhdessä havainnoimalla ja sanallistamalla, katsellen, kuunnellen ja keskustellen. Oppilaan kokemusta osallisuudesta ja mahdollisuuksista vaikuttaa ympäröivässä yhteisössä pyritään vahvistamaan avoimella vuorovaikutuksella.

Kuvataiteen perusopinnoissa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Opetuksen sisällöt nousevat oppilaan havainnoista, kokemuksista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista. Perusopinnoissa tutkitaan myös taiteen maailmoja eri aikakausina ja eri kulttuureissa, sekä nykytaiteen toimintatapoja ja ajankohtaisia ilmiöitä. Ympäristö- ja yhteisötaidetta, performanssia ja taiteidenvälisiä työskentelytapoja lähestytään perusryhmissä leikin kautta tutkien ja ihmetellen. Oppilasta kannustetaan arvioimaan erilaisia taidekäsitteitä sekä taiteessa ja muussa visuaalisessa ympäristössä ilmeneviä viestejä ja arvoja. Aimokoulun kuvataiteen perusopintoihin kuuluvat retket ja tutustuminen taiteen instituutioihin ja muihin kulttuurikohteisiin kuten gallerioihin, museoihin, teattereihin jne. Paikallishistoriaa, erityisiä kulttuurikohteita ja julkisia taideteoksia, kuten Hämeen Linnaa ja Aulangon kansallismaisemaa tai monumentaalista Kantolan muraalia, pyritään hyödyntämään opetuksen sisällöissä. Aimokoulun perusryhmissä pyritään osallistumaan aktiivisesti paikalliseen taidetoimintaan, kuten Taiteiden yö ja lasten taidefestivaali Hippalot, sekä toimimaan yhteistyössä muiden taidelaitosten kanssa. Perusryhmien toiminnan sisältöjä ja muotoja tukee parhaiten enintään kahdentoista oppilaan ryhmäkoko.

Visuaalista lukutaitoa harjoitellaan tutkimalla erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja esteettisestä, ekologisesta ja eettisestä näkökulmasta. Aimokoulun perusryhmien oppilaita kannustetaan huomioimaan omassa toiminnassaan toisia ihmisiä, luontoa ja ympäristöä kunnioittavia kestävän kehityksen periaatteita. Oppilaita rohkaistaan toiminnassaan oma-aloitteisuuteen sekä vastuullisuuteen luonnon- ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä.

Keskeistä: kuvailmaisun perustaidot, yhdessä oppiminen, mielikuvitus, ryhmätyötaidot

5.2.2 Kuvataiteen laajat työpajat, opintokokonaisuus 3

Perusopintojen laajoissa työpajoissa oppilaille vahvistetaan kuvaa Aimokoulusta monipuolisen taiteellisen toiminnan mahdollistavana ympäristönä, sen opetuksen avoimesta luonteesta, opettajien erityisosaamisesta, yhteistyöstä ja koko toiminnan yhteisöllisyydestä. Aimokoulu on oppilaitaan varten.

- taidesuhteen ja taitojen vahvistaminen
- kuvan, median ja ympäristön visuaalinen kieli
- aktiivinen toimijuus

Laajoissa työpajoissa (LT1 ja LT2 11-12-vuotiaille) keskeisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaan suhdetta erilaisiin materiaaleihin, välineisiin, teknologioihin, ilmaisun keinoihin, taiteellisiin prosesseihin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin. Oppilaita ohjataan erilaisten taiteellisten prosessien kokeiluun ja erilaisten tekniikoiden väliseen työskentelyyn eri taiteenalojen asiantuntijoiden avulla. Yhteisopettajuus mahdollistaa kooltaan joustavamman opetusryhmän ja opetuksen eriyttämisen kunkin työvaiheen tarpeita vastaavaan tilaan. Aimokoulun laajojen työpajojen opintokokonaisuudessa on mahdollisuus yhdistellä monipuolisesti näkökulmia esimerkiksi mediataiteesta kuvanveistoon, tekstiilitaiteeseen arkkitehtuuriin tai maalaustaiteeseen. Oppilasta ohjataan oman kuvallisen ilmaisunsa polulle niin, että hän on valmis valitsemaan itselleen perusopetuksen vaihtoehtoisen työpajan omia kuvallisen ilmaisun tarpeitaan ja uuden oppimisen haluaan tunnistaen.

Laajojen työpajojen opintokokonaisuudessa kannustetaan oppilasta pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta. Tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja. Keskeistä on rohkaista oppilasta löytämään oma tapansa ilmaista, tehdä ja toimia erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä taiteen tekijänä, kokijana ja tulkitsijana. Laajojen työpajojen toiminta on keskusteluun, kriittiseen ajatteluun ja rakentavaan kyseenalaistamiseen kannustavaa, jossa on tilaa erilaisille näkemyksille ja taiteellisille tulkinnoille. Työpajat mahdollistavat moninaisia tapoja olla ryhmässä ja yhteisössä. Toiminnan lähtökohta on oppilaan oma halu oppia ja kehittyä. Oppilaita kannustetaan huomioimaan omassa toiminnassaan toisia ihmisiä, luontoa ja ympäristöä kunnioittavia kestävä kehityksen periaatteita. Oppilaita rohkaistaan toiminnassaan oma-aloitteisuuteen sekä vastuullisuuteen luonnon- ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä.

Keskeistä: taiteidenvälisyys, eri välineiden ja tekniikoiden yhdistely, uuden kokeilu, monipuolinen asiantuntijuus, oma ilmaisu, kuvallinen ajattelu

5.2.3 Kuvataiteen perusopetuksen vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4

Kuvataiteen perusopetuksen vaihtoehtoisissa työpajoissa oppilas syventää taitojaan ja omaa taidesuhtettaan. Kuvallinen ajattelu kehittyy vuorovaikutuksessa, tekemällä ja kokeilemalla. Oppilasta kannustetaan osallistumaan aktiivisesti erilaisiin taideprojekteihin.

- oma taidekäsitys kehittyy
- visuaalinen kieli ja lukutaito
- oman taiteellisen toiminnan suhde ympäristöön

Kuvataiteen perusopintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa on mahdollisuus keskittyä pidemmäksi aikaa oman valinnan mukaisiin taiteenaloiksi opintoihin, kuten keramiikkaan, kuvanveistoon, vaatesuunnitteluun, tuotemuotoiluun, valokuvaukseen, taidegrafiikkaan, piirustukseen, maalaukseen, elokuvailmaisuun, mediataiteeseen, nykytaiteeseen tai arkkitehtuuriin. Työskentely pienemmässä ryhmässä mahdollistaa pitkäjänteisen ja tavoitteellisen taiteellisen prosessin toteuttamisen. Vaihtoehtoisen työpajan toiminnan lähtökohta voi olla yhteinen tema, tekniikka, materiaali tai vaikka jokin yhteistyöprojekti. Taiteidenvälinen produktio voi olla esimerkiksi näytelmän lavastus, puvustus, naamiointi, valaistus, kuvaus, graafinen suunnittelu tai koko visualisointi. Nykytaiteen ilmaisutavat yhdistelevät monipuolisesti eri

taiteenaloja ja ilmaisutapoja. Valinnaisen työpajan toiminta voi olla myös eri taiteenalojen näkökulmia yhdistelevää ja rohkeasti uutta visuaalista kulttuuria luovaa. Pitkäjänteisempi ja tavoitteellisempi työskentely tietyn materiaalin, välineen tai ilmaisutavan parissa vahvistaa oppilaan kyvykkyyden tunnetta sekä itseluottamusta ja ohjaa oppilasta löytämään itselleen mieluisimman ilmaisuvälineen. Perusopintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa opiskellaan 13-15 -vuotiaana, jonka jälkeen opintopolulla siirrytään syventäviin opintoihin.

Keskeistä: oma ilmaisu, oppilaalle merkityksellinen taide, taitojen syventäminen, pitkäjänteisyys, tavoitteellisuus

6 Käsityön perusopintojen tavoitteet ja sisällöt

6.1 Käsityön yleiset tavoitteet

Käsityön opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden kädentaitoja ja visuaalista ilmaisua sekä muotoilun ja teknologian osaamista.

Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvituksen käyttöön ja tekemisen iloon, jotka luovat perustan tavoitteelliselle, monimateriaalisesta osaamisesta ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle. Käsityöilmaisu on tutkivaa itseilmaisua, jonka pyrkimyksenä on kasvattaa oppilaita prosessimaiseen työskentelytapaan ja käsityöprosessin merkityksen ymmärtämiseen. Oppilaan omakohtaiset kokemukset, ajatukset, aistihavainnot, oivallukset ja mielikuvat nivoutuvat mukaan prosessiin ja tulevat esiin valmiin työn ominaisuuksina ja siihen liittyvinä merkityksinä.

Opetuksessa painotetaan omaa ajattelua, havainnointi- ja suunnittelukykyä, muototajua ja kokonaiskäsitystä materiaalisesta maailmasta. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan visuaalisia ja teknisiä taitoja sekä ongelmanratkaisukykyä. Opetuksessa ohjataan oppilasta materiaalien ja välineiden tuntemukseen ja hallintaan. Oppilasta ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä. Opinnoissa harjoitellaan ideointia, suunnittelua, muotoilua ja toteuttamista, jossa syntyy tuotteita ja teoksia oppilaan omien kiinnostuksenkohteiden pohjalta sekä ratkaisuja ja palveluja elinympäristön haasteisiin. Tuotteiden suunnittelussa ja valmistamisessa oppilasta ohjataan huomioimaan esteettisyyttä, ekologisuutta, eettisyyttä, ekonomisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinnoissa tarjotaan mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen kulttuuriperintöön, kohdata kulttuurien moninaisuutta ja pohtia globaaleja kysymyksiä. Opetuksen yhtenä tavoitteena on myös aineettoman kulttuuriperinnön säilyttäminen ja siirtäminen. Perinteiset käsityömenetelmät ja työtavat ovat osa opetuksen sisältöä, ja oppilasta ohjataan käyttämään niitä ajanmukaisesti. Opetukseen sisältyy myös paikalliseen sekä muihin käsityökulttuureihin tutustuminen. Oppilaan omaa suhdetta käsityöhön ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan taidetta, esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ennen, nyt ja tulevaisuudessa sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottoihin käsityöllisin keinoin. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Oppilasta ohjataan näkemään käsityö elävänä taiteenalana, jossa voidaan jatkuvasti luoda yhteyksiä muihin taiteisiin. Aimokoulussa käsityön opetus nivoutuu luontevasti yhteen kuvataiteen sisältöjen kanssa. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan, tutkimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä, visioimaan tulevaa sekä kehittämään materiaaleihin, tekniikoihin tai tuotteisiin liittyviä innovaatioita. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Oppilasta ohjataan tunnistamaan käsityöllisen toiminnan merkitys ihmisen hyvinvoinnille sekä miten käsityön ja muotoilun keinoin voidaan vaikuttaa oman elinympäristön laatuun. Opinnot luovat pohjaa käsityön elinikäiselle harrastamiselle sekä alan opintoihin ja ammatteihin hakeutumiselle.

6.2 Käsityön perusopinnot

Käsityön perusopinnoissa harjoitellaan perustaitojen lisäksi prosessimaista työskentelytapaa ja ajattelua, jossa lopputulosta ei voi ennalta tietää. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja heitä kiinnostavat ilmiöt, joita lähestytään tutkivasti. Tavoitteena on myös, että lapselle muodostuu käsitys käsityöstä taiteenalana, joka luontevasti yhdistyy muihin taiteisiin; työskentelyssä voidaan liikkua eri taiteen alojen välillä. Perusopintojen tarkoitus on luoda pohja itsenäisempään käsityölliseen työskentelyyn pohjautuville syventäville opinnoille.

6.2.1 Käsityön perusryhmät, opintokokonaisuus 2

Käsityön perusryhmissä luodaan pohjaa käsityön perustaidoille, materiaalituntemukselle, omalle ajattelulle ja ryhmässä työskentelyn taidoille. Opintojen tavoitteena on myös tukea oppilaan oman ilmaisun kehittymistä, kulttuuri- ja taidesuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista.

- käsityön perustaidot, materiaalituntemus ja suunnittelu
- omat havainnot, ajattelutaidot ja ilmaisu
- ongelmanratkaisu, tutkiva asenne ja yhdessä tekeminen

Perusryhmissä (7-10 -vuotiaat) ideoidaan, suunnitellaan ja valmistetaan tuotteita tai käsityöteoksia yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tavoitteena on harjoitella käsityön perustaitoja ja opetella käyttämään monipuolisesti materiaaleja ja välineitä. Käsityötuotteiden tai teosten visuaalisessa suunnittelussa harjoitellaan värien käyttöä, sommittelua sekä tilan ja suhteiden ymmärtämistä ja teknisen suunnittelun harjoittelu opettaa rakenteiden hahmottamista sekä materiaalien ja tekniikoiden rajoitteita ja mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että oppilaan materiaalien tuntemus, kolmiulotteinen hahmottaminen ja ajattelutaidot kehittyvät.

Työskentelyssä harjoitellaan käyttämään omia havaintoja käsityön suunnittelussa ja valmistamisessa sekä soveltamaan tietoja ja taitoja uusissa tilanteissa. Käsityössä harjoitellaan ottamaan vastuuta omasta oppimisesta ja työskentelystä sekä ratkaisemaan työn vaiheissa ilmeneviä ongelmia. Tavoitteena on, että oppilaalle muodostuu tutkiva asenne käsityön suunnitteluun ja tekemiseen. Käsityöprosessissa yhtä oikeaa ratkaisua ei ole. Käsityössä harjoitellaan tutkivaa lähestymistapaa niin lapsen maailman tuttuihin asioihin kuin tieteen ja taiteen teemoihin. Työskentelyssä harjoitellaan havainnoimaan, kokeilemaan ja tekemään päätelmiä yksin ja yhdessä. Käsityön tekeminen voi lähteä oppilaan arjen tarpeista tai voidaan harjoitella jonkun toisen näkökulman ottamista suunnittelussa. Työn lopputulos ei aina ole konkreettisesti toteutettu käsityö tai tuote. Se voi myös olla esimerkiksi suunnitelma, tapahtuma, video, performanssi tms. Perusryhmien toiminnan sisältöjä ja muotoja tukee parhaiten enintään kahdentoista oppilaan ryhmäkoko.

Käsityön tavoitteena on kehittää kykyä tehdä esteettisiä ja ekologistia valintoja sekä tarkastella ja arvioida tuotteiden elinkaarta. Tavoitteena on myös harjoitella itsenäistä työskentelyä, käsityöprosessin sanallistamista ja itsearviointia. Käsityön tekemisen kautta tutustutaan suomalaiseen käsityöperinteeseen ja tutkitaan muiden kulttuurien käsitöitä sekä sovelletaan niiden antia omaan käsityöilmaisuun. Tavoitteena on myös, että oppilas saa kokemuksen yhdessä tekemisestä ja harjoittelee työskentelemään vuorovaikutuksessa niin oman ryhmän kuin ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

Keskeistä: käsityön perustaidot, materiaalien tuntemus, tutkiva lähestymistapa, yhdessä tekeminen

6.2.2 Käsityön laajat työpajat, opintokokonaisuus 3

Perusopintojen laajassa työpajassa oppilaille vahvistetaan kuvaa Aimokoulusta monipuolisen taiteellisen toiminnan mahdollistavana ympäristönä, sen opetuksen avoimesta luonteesta, opettajien erityisosaamisesta, yhteistyöstä ja koko toiminnan yhteisöllisyydestä. Aimokoulu on oppilaitaan varten.

- käsityö- ja suunnittelutaitojen sekä materiaalituntemuksen syventäminen
- oma ilmaisu, omat merkitykset ja prosessimainen työskentelytapa
- aktiivinen toimijuus ja vuorovaikutus

Laajoissa työpajoissa (LT 1 ja LT 1, 11-12 -vuotiaat) tavoitteena on syventää käsityön perustaitoja ja laajentaa kokemusta käsityön materiaaleista ja välineistä. Työskentelyssä harjoitellaan käsityön suunnittelun erilaisia menetelmiä ja valmistamisessa sovelletaan jo osattuja tietoja ja taitoja sekä opetellaan, kokeillaan uutta. Omaa prosessia harjoitellaan dokumentoimaan ja sanallistamaan. Työssä vastaantulevia ongelmia harjoitellaan ratkaisemaan itsenäisemmin.

Käsityötuotteiden tai teosten visuaalisessa suunnittelussa harjoitellaan erilaisia menetelmiä tuottaa ideoita ja erilaisia tapoja esittää suunnitelmia kuvataiteen ja median keinoin; tutustutaan muotoilijan tapaan ajatella ja kehittää ideoita, tutkitaan sekä tuotteen muotoa että käytettävyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta. Tavoitteena on, että oppilas ottaa vähitellen enemmän vastuuta myös teknisistä ratkaisuista ja kokeilee sekä pohtii niitä itsenäisemmin. Käsityön suunnittelussa voidaan jo aiempaa syvemmin pohtia tuotteiden esteettisiä, eettisiä ja ekologisia ominaisuuksia sekä tarkastella ja arvioida tuotteiden elinkaarta. Näin oppilaan materiaalien tuntemus syvenee, kolmiulotteinen hahmottaminen ja ajattelutaidot kehittyvät.

Opintojen tavoitteena on, että oppilas löytää enemmän omaa ääntä ilmaisussaan, syventää jo muodostunutta kulttuuri- ja taidesuhdettaan ja löytää omia merkityksiä tekemiselleen. Käsityö nähdään elävänä kulttuuriperintönä, jonka kautta voidaan tutkia mitä tahansa taiteen ja tieteen ilmiöitä. Oppilaita ohjataan prosessimaiseen työskentelytapaan, jossa vuorovaikutus ryhmässä auttaa tekemään omia tulkintoja ja löytämään omia ratkaisuja. Parhaimmillaan syntyy innovatiivisia, tuoreita, oppilaan itsensä näköisiä teoksia tai tuotteita yksin ja yhdessä.

Ryhmässä toteutetaan yhteisopettajuutta, joka mahdollistaa erilaisten näkökulmien, mm. kuvataiteen, muotoilun tai mediataiteen, yhdistämisen käsityön tekemiseen. Yhteisopettajuus mahdollistaa myös kooltaan joustavamman opetusryhmän ja opetuksen eriyttämisen kunkin työvaiheen tarpeita vastaavaan tilaan. Työskentely voi tapahtua myös vuorovaikutuksessa tai yhteistyössä erilaisten tahojen kanssa, jolloin tutustutaan käsityöhön esim. yrittäjyyden, taiteen, teknologian, kierrättämisen, yhteistoiminnan tms. näkökulmasta. Tällainen työskentelytapa ohjaa oppilasta toimimaan aktiivisesti käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana ja tulkitsejana sekä vahvistaa vuorovaikutustaitoja erilaisissa ympäristöissä.

Keskeistä: materiaalien ja tekniikoiden kokeilu, vastuu omasta prosessista, erilaiset näkökulmat, monitaiteisuus, yhteistoiminta

6.2.3 Käsityön vaihtoehtoiset työpajat, opintokokonaisuus 4

Käsityön vaihtoehtoisissa työpajoissa oppilaan on mahdollista pitkäjänteisesti keskittyä johonkin käsityön osa-alueeseen ja kehittää taitojaan pitkäjänteisesti. Tässä vaiheessa myös omaa käsityöllistä tekemistä pohditaan suhteessa ympäristöön ja oppilaita rohkaistaan taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun.

- käsityö- ja suunnittelutaitojen pitkäjänteinen kehittäminen
- oman kulttuuri- ja taidesuhteen kehittyminen
- tutkiva ja kehittävä ote käsin tekemiseen

Käsityön perusopintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa on mahdollisuus keskittyä pidemmäksi aikaa taiteenaloiksi opintoihin, kuten esim. vaatesuunnitteluun, tuotemuotoiluun tai keramiikkaan. Oppilas voi valita haluamansa työpajan koko koulussa kunakin vuonna tarjolla olevien työpajavaihtoehtojen puitteissa, joka voi liittyä myös kuvanveistoon, valokuvaukseen,

taidegrafiikkaan, piirustukseen, maalaukseen, elokuvailmaisuun, mediataiteeseen, nykytaiteeseen tai arkkitehtuuriin. Monissa työpajoissa yhdistellään kuvataiteen ja käsityön sisältöjä oppilaiden kiinnostuksen mukaisesti. Työskentely pienemmässä ryhmässä mahdollistaa pitkäjänteisen ja tavoitteellisen käsityö-, muotoilu- tai taideprojektin toteuttamisen. Valinnaisen työpajan toiminnan lähtökohta voi olla yhteinen teema, tekniikka, materiaali tai vaikka jokin yhteistyöprojekti. Taiteidenvälinen produktio voi olla esimerkiksi näytelmän lavastus, puvustus, naamiointi, valaistus, kuvaus, graafinen suunnittelu tai koko visualisointi. Nykytaiteen ilmaisutavat yhdistelevät monipuolisesti eri taiteenaloja ja ilmaisutapoja. Valinnaisen työpajan toiminta voi olla myös eri taiteenalojen näkökulmia yhdistelevää ja rohkeasti uutta visuaalista kulttuuria luovaa. Pitkäjänteisempi ja tavoitteellisempi työskentely tietyn materiaalin, välineen tai ilmaisutavan parissa vahvistaa oppilaan kyvykkyyden tunnetta sekä itseluottamusta, ja ohjaa oppilasta löytämään itselleen mieluisimman ilmaisuvälineen tai oman käsin tekemisen tavan. Perusopintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa opiskellaan 13-15 -vuotiaana, jonka jälkeen opintopolulla siirrytään syventäviin opintoihin.

Keskeistä: oma käsin tekemisen ja ilmaisemisen tapa, oppilaalle merkityksellinen taide ja käsityö, taitojen syventäminen, pitkäjänteisyys, tavoitteellisuus

7 Syventävät opinnot Aimokoulussa

Aimokoulun opintopolun syventävien opintojen vaiheessa opiskelu on omaehtoista ja itsenäisempää syventymistä oppilaan omien tavoitteiden ja mielenkiinnon mukaisesti valittuihin sisältöihin ja ilmaisukeinoihin. Syventävissä opinnoissa vertaisryhmä muodostaa verkoston, jossa voi jakaa ajatuksia ja tarvittaessa hyödyntää useamman opettajan osaamista ryhmän mentorina ja teknisenä apuna.

Opetuksen muotona on avoin ateljee ja syventävien opintojen työpajat, jossa oppilas tekee lopputyön. Oppilas tekee lopputyön itsenäisesti omaa taiteellista ilmaisutapaansa ja taitojaan hyödyntäen valitsemastaan teemasta ja näkökulmasta. Lopputyö sisältää taiteellisen teoksen tai tuotteen, dokumentaation ja kirjallisen osuuden, jossa tekijä arvioi omaa työtään.

7.1 Kuvataiteen ja käsityön syventävät opinnot, opintokokonaisuus 5

Syventävät opinnot vahvistavat oppilaan omaa taiteilijuutta, visuaalista sivistystä ja ajattelun taitoja.

- kuvallinen ja käsityöllinen ajattelu
- visuaalisen kulttuurin tuntemus
- kriittinen ajattelu

Syventävien opintojen (yli 16 –vuotiaat) aikana oppilas tuo esiin kuvataiteellista tai käsityöllistä ajatteluaan ja ilmaisuaan, sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen, käsityöhön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Tämä vahvistaa oppilaan persoonan kehitystä ja itsetuntemusta. Opetus perustuu oppilaan itse valitsemien taiteen ilmaisukeinojen käyttöön, niiden tutkimiseen vahvistamiseen ja syventämiseen. Opetuksen tarkoitus on vahvistaa oppilaan luottamusta omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin sekä tukea häntä lopputyöprosessin toteuttamisessa.

Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteen, käsityön, muotoilun ja muun visuaalisen kulttuurin välittämiä viestejä ja niissä ilmeneviä arvoja. Hyvä opetus kannustaa oppilasta pohtimaan esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Taidetta ja visuaalista kulttuuria lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Käsityötä ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja -taiteisinä ilmiöinä, joita oppilaita ohjataan käyttämään vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä. Aimokoulun syventävissä opinnoissa oppilaita rohkaistaan tutkimaan taiteessaan niitä ajankohtaisia sisältöjä, joita oppilaiden ilmaisussa, ajatuksissa keskusteluissa ja toiminnassa tulee

esiin. Tutkimuksen kohteet tulevat oppilaiden omasta elämismaailmasta ja taiteen ja tieteen maailmasta.

Aimokoulun syventävissä opinnoissa oppilaalle annetaan tilaa olla oma itsensä ja toteuttaa omaa taiteilijuuttaan. Avoin ateljee ja muut syventävät työpajat ovat jokaisen oppilaan yhteistä tilaa, jossa opettajat ohjaavat ja mahdollistavat. Opettaja kuuntelee ja rohkaisee keskustelemaan. Avoin ateljee on tila, jossa oppilaat työskentelevät omien projektiensa tavoitteiden mukaisesti, eri materiaaleja ja teknologioita rohkeasti hyödyntäen. Oppimisympäristö tarjoaa taiteelliselle ja käsityölliselle toiminnalle ammatillista, materiaalista ja vertaistukea. Syventävissä opinnoissa työpajojen ryhmäkoot ja muodot vaihtelevat opetuksen tavoitteista ja sisällöistä riippuen. Esimerkiksi tekniikka, materiaali tai työvälineet voivat määrittää tarkoituksenmukaisimman oppilasmäärän ryhmälle.

Syventävien opintojen vaihtoehtoisissa työpajoissa toiminnan lähtökohta voi olla yhteinen teema, tai paikalliseen, valtakunnalliseen tai kansainväliseen taidetapahtumaan osallistuminen. Syventävien opintojen vaiheessa oppilaalle pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia osallistua taiteidenvälisiin, taidekoulujen tai muiden kulttuurilaitosten yhteistyöhankkeisiin. Koulun ulkopuolelle ulottuvan toiminnan tarkoitus on vahvistaa oppilaan kykyä toimia yhdessä erilaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä, ohjata oppilasta tuomaan esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä.

Keskeistä: oma taide ja käsityö, itsenäinen työskentely, kuvallinen ja käsityöllinen ajattelu, taiteellinen oppimisprosessi, taiteidenvälisyys, sanallistaminen, osallisuus, oman oppimisen reflektointi

7.2 Lopputyö

Lopputyön tarkoitus on tehdä näkyväksi oppilaan yksilöllistä opintopolkua ja taidekäsitystä sekä oppilaan kykyä soveltaa opittuja tietoja taitoja.

Aimokoulun syventäviin opintoihin sisältyvä lopputyö muodostuu taiteellisesta työstä, teoksesta, tuotteesta tai palvelusta sekä työskentelyprosessin kuvauksesta ja oman oppimisprosessin reflektoinnista. Lopputyössä oppilas syventyy valitsemiinsa työskentelytapoihin ja sisältöihin valitsemansa taiteenalan osaamistaan hyödyntäen. Kuvataiteen tai käsityön ilmaisukeinot valikoituvat oppilaan syventävien opintojen suuntautumisen mukaan. Lopputyö mahdollistaa kuitenkin eri ilmaisuvälineiden rohkean yhdistelyn ja uutta luovan taiteellisen näkemyksen.

Lopputyössä oppilas asettaa työskentelylleen tavoitteet ja pohtii omaa ilmaisuaan suhteessa taidemaailmaan ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Teoksen ja oman ajattelun asettaminen julkisen tarkastelun kohteeksi liittyy oppilaan toimijana sekä taiteen- ja käsityöntekijänä osalliseksi taidemaailmaan ja visuaalisen kulttuurin tuottajaksi. Omien havaintojen, tunteiden ja kokemusten sanallistaminen on osa taiteellista oppimisprosessia. Työskentelyprosessin dokumentaation tarkoitus on ilmaista tekijän ajattelua. Epävarmuuden sieto ja rohkeus vahvistuvat itsenäistä päätöksentekoa vaativassa prosessissa. Opettajan rooli on tukea, kannustaa ja ehdottaa suuntia eteen nousevien kysymysten ratkaisemiseksi. Lopputyön tarkoitus on tehdä näkyväksi oppilaan yksilöllistä opintopolkua ja taidekäsitystä sekä oppilaan kykyä soveltaa opittuja tietoja taitoja. Lopputyö on oppilasta varten.

8 Arviointi

Arvioinnin tehtävänä taiteen perusopetuksessa on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella on tarkoitus ohjata ja kannustaa oppilasta saavuttamaan omat tavoitteensa sekä auttaa häntä ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan. Arviointi on luonteeltaan jatkuvaa, monipuolista, kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. Arviointi tapahtuu vuorovaikutuksessa oppilaan, opettajan ja ryhmän välillä. Oppilaita rohkaistaan vastaanottamaan ja antamaan palautetta.

8.1 Arviointi Aimokoulussa

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Arvioinnin muodot Aimokoulussa

- Jatkuva dialogi opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä on keskeinen arvioinnin väline.
- Arvioinnin teemapäivä tai teemaviikko pidetään lukuvuoden lopussa. Teemaviikon tai -päivän muoto voi vaihdella vuosittain ja eri ryhmillä. Arviointiviikko voi sisältää töiden esittelyä (perusopinnot), viikon toimintaan voivat osallistua myös vanhemmat (varhaisiän ja perusopinnot). Viikolla voidaan keskittyä vertaisarviointiin tai itsearviointiin suhteessa omiin tavoitteisiin (LT1 ja 2, työpajat). Muita toiminnan muotoja ovat arviointikeskustelut, omien töiden dokumentointi, näyttelyt ja muut esittämisen tavat. Arviointiin keskittyvän viikon tavoitteena on tehdä näkyväksi ja arvioida vuoden työskentelyä, sekä kehittää monipuolisia arvioinnin välineitä.
- Oppilas saa sanallisen arvioinnin perusopinnoissa kolmessa eri vaiheessa: perusryhmien päätteeksi, laajojen työpajojen 1 ja 2 ja vaihtoehtoisten työpajojen päätteeksi.
- Perusopintojen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus suoritetuista opinnoista, johon sisältyy sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Todistukseen sisältyvä arvio perustuu perusryhmien ja työpajojen päätteeksi annettuihin väliarviointeihin, sekä arviointikeskusteluihin.
- Oppilas saa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen, kun oppilas on suorittanut perusopinnot ja syventävät opinnot.
- Oppilas saa sanallisen arvion suorittamastaan taiteenalan laajasta oppimäärästä. Sanallisessa arvioinnissa painopiste on syventävissä opinnoissa, joiden osana oppilas tekee lopputyön.

8.2. Arvioinnin kriteerit ja kohteet kuvataiteessa

Aimokoulun kuvataiteen **perusryhmissä** arvioinnin keskeinen kriteeri on oppilaan motivaatio ja innostus. Hyvin motivoitunut oppilas on läsnä opetuksessa ja työskentelee annettuihin tehtäviin paneutuen. Työskentelystä välittyy motivaatio ja oppimisen halu. Perheiden osallistaminen ja tuki kuuluvat arviointiprosessiin.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas hallitsee kuvallisen ilmaisun perustaitoja ja tuntee kuvailmaisun perusmateriaaleja ja välineitä.
- Oppilas on kiinnostunut visuaalisesta ympäristöstä ja tunnistaa erilaisia visuaalisia kulttuureja sekä esteettisiä mieltymyksiään.
- Oppilas arvostaa omaa ja toisen työskentelyä ja on valmis antamaan ja saamaan palautetta töistä.

Aimokoulun kuvataiteen **perusopetuksen laajoissa työpajoissa 1 ja 2** arvioinnin keskeinen kriteeri on oppilaan taidesuhde. Oppilas on kiinnostunut taiteesta ja omasta kehittymisestään tekijänä. Oppilas osaa tarkastella omaa tekemistään suhteessa laajempaan visuaalisen kulttuurin kontekstiin. Arvioinnin tarkoitus on tukea oppilasta löytämään ja kehittämään vahvuuksiaan. Itsearviointi on tärkeä osa prosessia.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas pyrkii aktiivisesti kehittämään kuvallisen ilmaisun perustaitojaan ja laajentamaan käsitystään kuvataiteen ilmaisullisista mahdollisuuksista.
- Oppilas on kiinnostunut taiteesta ja erilaisista visuaalisista kulttuureista, ja tunnistaa niiden välittämiä viestejä.
- Oppilas pyrkii kehittämään vahvuuksiaan vuorovaikutuksessa ryhmän ja ympäröivän yhteisön kanssa.

Aimokoulun kuvataiteen **perusopetuksen vaihtoehtoisissa työpajoissa** arvioinnin keskeinen kriteeri on oppilaan ilmaisutaidot ja kuvallinen ajattelu. Kuvallinen osaaminen on monipuolista ja oppilas on valmis kokeilemaan rohkeasti uusia ilmaisutapoja tutkivalla otteella. Oppilas työskentelee pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Oppilas on kiinnostunut laaja-alaisesti visuaalisista kulttuureista. Vertaisarviointi ja osallistuminen korostuvat arvioinnin välineinä.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas tuntee laaja-alaisesti kuvallisen ilmaisun välineitä ja ilmaisutapoja ja osaa valita tarkoituksenmukaiset välineet omien tavoitteidensa mukaan.
- Oppilas osaa tulkita ja tunnistaa erilaisia visuaalisia kulttuureja, sekä tarkastella niitä kriittisesti.
- Oppilas osaa tarkastella omaa taiteellista toimintaansa, sen välittämiä sisältöjä, arvoja ja asenteita suhteessa ympäristöönsä.

Aimokoulun **syventävissä opinnoissa** arvioinnin keskeinen kriteeri on aktiivinen toimijuus. Oppilaan oma taidesuhde ja ilmaisu sekä osallistuminen taidemaailmaan itsenäisenä toimijana konkretisoituvat oppilaan omassa taiteellisessa työskentelyssä taiteen perusopetuksen lopputyöprosessissa. Oppilaan omat työskentelylleen asettamat tavoitteet ovat arvioinnin lähtökohta. Syventävien opintojen lopputyö ja taiteellinen prosessi on arvioinnin kohde.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilaan työskentelyssä näkyy visuaalinen ajattelu, ts. kyky hyödyntää omia taitoja ja kuvailmaisun mahdollisuuksia itseään kiinnostavien sisältöjen ilmaisemiseen.
- Oppilas osaa tarkastella omaa taiteellista toimintaansa suhteessa taidemaailmaan ja muihin visuaalisiin kulttuureihin.
- Oppilas pyrkii taiteellisessa toiminnassaan esteettisyyteen, eettisyyteen ja ekologisuuteen.
- Oppilaan työskentelyssä välittyy tutkiva, avoin ja uutta luova asenne visuaaliseen kulttuuriin.

8.3. Arvioinnin kriteerit ja kohteet käsityössä

Aimokoulun käsityön **perusryhmissä** arviointi kohdistuu perustaitojen, materiaalituntemuksen ja suunnittelutaitojen kehittymiseen. Oppilasta kannustetaan omien havaintojen ja ajatusten hyödyntämistä käsityöilmaisussaan. Keskeistä on myös kyky ratkaista ongelmia, tutkiva asenne tekemiseen ja ryhmässä työskentelyn taidot. Arviointi on keskustelevaa, harjoitellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas hallitsee käsityön perustaitoja, tunnistaa ja osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja kykenee suunnittelemaan ohjatusti tuotteita.
- Oppilas osaa hyödyntää omia havaintojaan ja ajatuksiaan käsityöilmaisussaan.
- Oppilas kykenee ratkaisemaan ongelmia yksin ja yhdessä toisten kanssa tutkien, havainnoiden ja kokeillen.

Aimokoulun käsityön **laajoissa työpajoissa 1 ja 2** arviointi kohdistuu edelleen käsityötaitojen ja materiaalituntemuksen syventämiseen, mutta myös omaan ilmaisuun ja suunnittelutaitoihin. Oppilas suhtautuu avoimesti erilaisiin prosessimaisen työskentelyn muotoihin ja pyrkii aktiiviseen toimijuuteen sekä vuorovaikutukseen. Arvioinnin tarkoitus on tukea oppilasta löytämään ja kehittämään vahvuuksiaan. Itsearviointi on tärkeä osa prosessia.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas kehittää aktiivisesti käsityö- ja suunnittelutaitojaan sekä pyrkii syventämään materiaalituntemustaan.
- Oppilas löytää omaa ääntään käsityöilmaisuuksaan ja suhtautuu avoimesti prosessimaiseen työskentelytapaan sekä on kiinnostunut yhdistämään erilaisia näkökulmia käsityön tekemisessä.
- Oppilas pyrkii kehittämään vahvuuksiaan vuorovaikutuksessa ryhmän ja ympäröivän yhteisön kanssa.

Aimokoulun käsityön perusopintojen **vaihtoehtoisissa työpajoissa** arviointi kannustaa omien taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen ja itselle ominaisen tekemisen tavan löytämiseen, toisaalta myös rohkeuteen kokeilla monipuolisesti eri taiteen tekemisen tapoja. Oppilaan osaaminen on jo monipuolista ja hän pystyy tarkastelemaan käsityötä laajemmin osana kulttuuria ja taidetta. Vertaisarviointi ja osallistuminen korostuvat arvioinnin välineinä.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilas kehittää pitkäjänteisesti käsityö- ja suunnittelutaitojaan ja tuntee laaja-alaisesti käsityön tekniikoita, välineitä ja materiaaleja sekä osaa valita niitä tarkoituksenmukaisesti omien tavoitteidensa mukaan.
- Oppilas tunnistaa erilaisia visuaalisia kulttuureja ja osaa tulkita niitä sekä pohtia omaa suhdettaan niihin sekä käsityötä taiteena ja kulttuurisena ilmiönä.
- Oppilas suhtautuu omaan työskentelyynsä tutkivasti sekä pyrkii kehittävällä ja innovatiivisella otteella luomaan uusia tekemisen tapoja.

Aimokoulun käsityön **syventävissä opinnoissa** arvioinnin keskeinen kriteeri on aktiivinen toimijuus. Oppilaan oma suhde käsityöhön ja ilmaisu sekä toimiminen käsityökulttuurin itsenäisenä tekijänä konkretisoituvat oppilaan omassa taiteellisessa työskentelyssä taiteen perusopetuksen lopputyöprosessissa. Oppilaan omat työskentelylleen asettamat tavoitteet ovat arvioinnin lähtökohta. Syventävien opintojen lopputyö ja käsityöllinen prosessi ovat arvioinnin kohteena.

Hyvän osaamisen kuvaus:

- Oppilaan työskentelyssä näkyy visuaalinen ajattelu, ts. kyky hyödyntää omia taitoja ja käsityöilmaisun mahdollisuuksia itseään kiinnostavien sisältöjen ilmaisemiseen.
- Oppilas osaa tarkastella omaa käsityöllistä toimintaansa suhteessa käsityökulttuuriin, taidemaailmaan ja muihin visuaalisiin kulttuureihin.
- Oppilas pyrkii käsin tekemisessään esteettisyyteen, eettisyyteen ja ekologisuuteen.
- Oppilaan työskentelyssä välittyy tutkiva, avoin ja uutta luova asenne käsityöhön visuaalisen kulttuurin osana.